

Fragmenten Niemand zal hier slapen vannacht

p. 15-16

Mensen als ik zijn lang genoeg een studieobject geweest. We werden ontleed, geschreven, geanalyseerd en binnenstebuiten gekeerd. Onze schedels werden verzameld en opgemeten en onze hersenen en genitaliën werden, zoals bij Saartjie Baartman, op sterk water gezet. Onze kunst werd geplunderd en tentoongesteld in etnografische musea. Nu nog moet ik regelmatig onderzoekers de deur wijzen die willen weten hoe ik denk, hoe ik liefheb en met wie ik omga. Altijd goed voor statistieken, rapporten en doctoraten. Ik, de vreemde, uitgelegd en verklaard aan mensen die de norm zijn, de eeuwige observeerders. Deze keer wou ik al die starende ogen een spiegel voorhouden. Nu zou ik hen bestuderen. Dit boek is het resultaat van die zoektocht. Het bevat mijn waarheid. Daarmee bedoel ik niet mijn kleine particuliere visie op de dingen, maar mijn waarheid, geschreven in hoofdletters. Oneindig veel waarachtiger dan alles wat over mij en mensen als ik verschijnt in die studies en rapporten. Het is een waarheid die bestaat uit vlees en bloed. Elke gedachte werd gedistilleerd uit de pijn van die 25 verstilde jaren. Omdat ik op dat heel specifieke kruispunt sta in dit tijdperk en in deze regio – gecombineerd met mijn specifieke ervaring – ben ik de enige die deze analyse kon maken. Elk boek of artikel dat ik las, liet me maar één zijde van het veelvlak zien. Alleen door daar zelf alle relevante stukken uit te pikken en ze samen te leggen, kon ik mijn hoogstpersoonlijke puzzel aanschouwen. De onderdrukkende kennis die van bovenaf kwam, hield ons in een houdgreep. Het was kennis die mist spuit en die als een nevel over onze levens hing. Kennis die ons geselde omdat ze gebruikt werd als instrument om ons uit te sluiten. De enige kennis die de belofte inhoudt om ons te bevrijden, is de kennis die we zelf creëren. Dit boek is net zoals andere boeken die er aan voorafgingen een eerste stap in de creatie van die nieuwe kennis, wankel als de eerste schreden van een pasgeboren veulen. Trillend en struikelend, maar niet te stoppen. De voorafspiegeling van de alles voorbij hollende kudde die eraan komt.

p. 89-90

Bladerend door de geschiedenis van het concept ‘witheid’ – het concept dat ik zelf in 1979 ontdekte en dat vanaf die dag mijn hele leven bepaalde – kom ik grote namen tegen. Schrijvers, filosofen, wetenschappers, politici. Het waren geen marginale, vergeten figuren, maar ze stonden aan de top van de toenmalige intellectuele elite en worden nu nog gelezen en geciteerd. Je moet dat in de context van toen plaatsen, zo krijg ik vaak te horen van mensen die excuses proberen te zoeken voor het racisme en seksisme van hun artistieke of intellectuele helden. Dat was nu eenmaal de tijdsgeest toen. Die redenering rammelt. Deze intellectuelen waren geen onschuldige slachtoffers van een racistische tijdsgeest, maar hebben het concept ‘witheid’ mee vormgegeven. De creatie van witheid is een van de wreedste intellectuele misdaden uit de geschiedenis van de mensheid. De grootste intellectuelen van Europa en de VS waren de handlangers en collaborateurs bij die misdaad die miljoenen slachtoffers heeft gemaakt. Slavernij, de uitroeiing van hele bevolkingen in bezette gebieden, de kolonisatie, de Ierse en de Indiase hongersnood met telkens meer dan een miljoen slachtoffers, de Holocaust, de segregatie en later het kolonialisme, de oorlogen in Vietnam en

Irak, de tienduizenden vluchtelingen die verdrinken in de Middellandse Zee en ga zo maar door. De witte leugen voedde zich aan die gruwel en diende tegelijk als morele verantwoording.

De bladzijde van de eugenetica en het biologisch racisme werd omgeslagen. Rassen bestaan niet, leert het huidige DNA-onderzoek. De boeken waarin antropologen de schedels tekenden van de volkeren die ze ontdekten in het zog van de koloniale legers, liggen stof te verzamelen in achterkamers van bibliotheken. Wetenschappers die schedels maten en rassen rangschikten, het lijkt tot een ander tijdperk te behoren. Alleen komt dat niet doordat de mensheid geëvolueerd is, maar wel omdat die wetenschappers hun dienst hebben bewezen. Het monster is gecreëerd. Witheid werd gerealiseerd. Mijn juf moest mijn schedel niet meten om mij anders te behandelen. De klank van mijn naam was genoeg om het hele mechanisme in gang te zetten.

p. 155-157

De simpele vraag ‘wat ben je nu echt, Arabier of Europeaan?’, is het begin van genocides, zegt de Libanees-Franse schrijver Amin Maalouf. Op 15 september 2001 werd de Noord-Amerikaan Balbir Singh Sodhi, de eigenaar van een tankstation, doodgeschoten. De dader had even daarvoor tegen zijn vrienden gebrald: ‘I’m going to shoot some towel-heads.’ De moordenaar stelde Balbir Singh Sodhi, een sikh, persoonlijk verantwoordelijk voor de aanslagen van 9/11. Hij was geen individu meer, geen vader van vijf kinderen, geen ex-taxichauffeur die elke dollar spaarde om zijn eigen zaak te kunnen beginnen, maar een vertegenwoordiger van het moslimprobleem.

De verwrongen logica van de moordenaar is gelijkaardig aan die van programmamakers die na elke opstoot van het moslimprobleem op zoek zijn naar figuranten voor hun moslimdebat. Toen ik in die VRT-studio 48 uur na de eerste aanslagen in Parijs door de presentatrice voorgesteld werd als de vertegenwoordiger van de moslims, werd het individu dat ik ben, vermoord. Al mijn gedachten, die nog zo helder waren toen de regisseur aftelde, werden plots heel wazig. De persoon Rachida Aziz die luttele minuten daarvoor nog een glas had gedronken in de foyer, was weg. Vier paar ogen rond de studiotafel staarden naar het moslimprobleem. De val was gespannen en ik ben er in al mijn naïviteit ingetrapt. Twee dagen na de aanslag op de redactie van Charlie Hebdo was het programma Reyers Laat niet geïnteresseerd in mijn persoonlijke mening. Ze waren op mijn naam gestoten in hun fichebak onder de trefwoorden ‘terreur’, ‘radicalisering’ en ‘all things muslim’. Ze hadden al een cartoonist gevonden en misten nog een afgezant van het andere kamp in hun imaginaire clash of civilisations.